

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Петрана Грозданова Стойкова
Катедра „Социология“, Философски факултет,
Югозападен университет „Неофит Рилски“

на

дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, *Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата*, докторска програма по специалност „Социология“

Автор: Редан Абу Ахмад

Тема: Интегрирането на арабските жени на пазара на труда в Израел

Научен ръководител: проф. д.н. Валентина Миленкова

*Катедра „Социология“, Философски факултет,
Югозападен университет „Неофит Рилски“*

Основание за изготвяне на становището: Заповед № 2958/20.12.2024 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“, с която съм определена за член на научното жури.

1. Общо представяне докторанта

Със Заповед № 3032/01.12.2021 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Редан Абу Ахмад е зачислена за докторант в самостоятелна форма на обучение на английски език в катедра „Социология“ при Философския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, *Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата*, докторска програма по специалност „Социология“. Положила е успешно предвидените в индивидуалния план докторантски изпити и е отчислена с право на защита (Заповед за отчисляване № 2828/29.11.2024 г.).

2. Актуалност на тематиката

Постигането на равнопоставеност на жените и мъжете на пазара на труда продължава да бъде приоритетна задача за редица държави. В доклад на Bank of America (BofA), отразен в български медии през 2023 г., се отбелязва, че жените в развиващите се страни са най-уязвими, но все още съществуват разлики в заплащането на мъже и жени за една и съща работа навсякъде, дори в най-богатите икономики по света.

Според проучване, проведено в Израел през 2023 г., около 67 % от мъжете на възраст 15 и повече години участват в работната сила, а делът на жените е по-нисък – малко над 60 %. Тези данни показват, че въпросът за равнопоставеността на половете на пазара на труда стои и пред държавата Израел.

Проблемът, изследван в дисертационния труд се отнася до участието на конкретна социална група на пазара на труда – арабско-израелските жени. От прегледа на участието на еврейските и арабските жени в работната сила на Израел за периода от 1955 г. до 2017 г., става ясно, че делът на еврейските жени е много висок, докато този на арабските жени е много нисък. Освен това, в доклад на Банката на Израел е посочено, че през месеците ноември и декември 2023 г. нивото на заетост на арабските жени е най-ниското сред социалните групи в Израел и че средната им заплата също е много ниска. Предвид тези данни, темата на дисертационния труд е особено актуална и с ключово значение.

3. Познаване на проблема

Докторант Редан Абу Ахмад познава в дълбочина изследвания проблем. Използваната литература е добре подбрана. Тя се състои от 145 източника, от които 58 на иврит и 87 на английски език. Цитираната библиография обхваща 10 страници (от стр. 156 до стр. 165).

4. Методика на изследването

Много добро впечатление правят самостоятелно проведените от автора емпирични изследвания. Редан Абу Ахмад е използвала както количествени, така и качествени методи. В дисертационния труд са представени резултати от: 1) Непредставително количественото проучване, проведено сред 620 арабско-израелски жени; 2) Дълбочинни интервюта с 15 арабски бизнесдама на възраст между 25 и 58 години, притежаващи малък или среден бизнес; 3) Три фокус групи с общо 19 арабско-израелски жени и 4) Шест наблюдения, проведени в периода от м. октомври 2023 г. до м. декември 2023 г. Разработеният инструментариум се съдържа в приложенията.

Комбинираното използване на няколко метода дава възможност за по-дълбочено изучаване на изследвания проблем. Чрез прилагането на социологически подход авторът успява да постигне заявената цел на дисертационния труд, а именно да се проучат факторите, които влияят върху интеграцията на арабските жени на пазара на труда в Израел и да се потърсят начините за повишаване на тяхното участие в работната сила.

5. Характеристика на дисертационния труд и оценка на приносите

Дисертационният труд е с обем 184 страници и се състои от увод, три глави, библиография и пет приложения. Уводът съдържа основните елементи, характерни за едно дисертационно изследване. Първа глава е озаглавена „Преглед на литературата и

методологията“. Наименованието ѝ не насочва много ясно към поставените в нея акценти и дискутирани проблеми. Тя включва различни въпроси, свързани с феминизма, равенството между половете на пазара на труда, заетостта на жените в арабския свят, мястото на жените в израелското общество, трудовите права на израелските жени, образованието като фактор за участието на арабско-израелските жени на пазара на труда и други. В отделна подточка е представена и приложената методология. Във втората глава „Проблеми при насърчаването на арабско-израелските жени на пазара на труда: Национални и местни измерения“ е разгледана заетостта на арабските жени в Израел, предизвикателствата пред интеграцията им на пазара на труда, както и спецификата на женското предприемачество. Третата глава, озаглавена „Резултати“ съдържа анализ на факторите, оказващи влияние върху участието на арабско-израелските жени в работната сила. За целта са представени и резултати от самостоятелно проведените от автора емпирични изследвания. Представени са и основните изводи, до които той достига, а именно:

- „Образованието недвусмислено се разглежда като ключ към успеха, който легитимира и подпомага процеса на интеграция на пазара на труда, а образованието влияе върху информираността и мотивацията на жените;
- Наличието на детски градини се разглежда като позволяващо решение и добър отговор на отговорността на жените за отглеждането на децата;
- Правителствената политика се разглежда като ключов фактор, когато усилията трябва да бъдат насочени към образование, съвети и насоки, като действително „посредничи“ между желанието на жените да работят и тяхната мотивация;
- Практиките пред идеите: изглежда, че общото в различните разбирания е, че факторите за решаване на проблемите трябва да бъдат практически“.

Подходът в изучаването на трудовата интеграция на арабските жени в Израел е добър и дава възможност да бъдат формулирани направените по-горе заключения. Споделям разбирането за ключовата роля на образованието в този интеграционен процес. Постигнатите резултати ми дават основание да приема като цяло и самооценката на направените научни и научноприложни приноси.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представени са три публикации по темата на дисертацията. Наблюдава се целенасоченост в научните търсения на докторанта и опит да бъдат анализирани факторите, които оказват влияние върху интегрирането на арабските жени на пазара на труда в Израел. Не мога да констатирам наличието на плагиатство в публикациите.

7. Автореферат

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертационния труд. Структурата на дисертацията („PhD Thesis Contents“) също е включена в автореферата. Липсва единствено съдържанието на автореферата. Освен това той би могъл да бъде малко по-кратък и форматиран според установените стандарти.

8. Критични бележки и препоръки

Имам следните критични бележки и препоръки:

1. Структурата на дисертационния труд трябва да бъде по-ясна и логически издържана;
2. Методологията се съдържа в увода, което изключва необходимостта от повторното ѝ представяне в първата глава на дисертацията;
3. Липсва заключение с основните изводи от дисертационното изследване.

9. Заключение

Дисертационният труд на тема „Интегрирането на арабските жени на пазара на труда в Израел“ съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Давам *положителна оценка* на докторската теза и *предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Редан Абу Ахмад* в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, *Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата*, докторска програма по специалност „Социология“.

10.02.2025 г.
Благоевград

Подпис:.....
Доц. д-р Петрана Стойкова

ACADEMIC REVIEW

by

Assoc. Prof. Petrana Grozdanova Stoykova, PhD

Department of Sociology at the Faculty of Philosophy,
South-West University “Neofit Rilski”

Subject: dissertation for the award of educational and scientific degree “Doctor” in the field of Higher Education 3. Social sciences, Economics and Law, Professional field 3.1. Sociology, anthropology and cultural sciences, PhD program in “Sociology”

PhD candidate: Redan Abu Ahmad

Dissertation title: The Integration of Arab Women in the Labor Market in the State of Israel

Scientific advisor: Prof. Valentina Milenkova, DSc

*Department of Sociology, Faculty of Philosophy,
South-West University “Neofit Rilski”*

Grounds for the review: Order 2958/20.12.2024 of the Rector of the South-West University “Neofit Rilski”, by which I have been appointed as a member of the scientific jury.

1. General data about the PhD candidate

Redan Abu Ahmad has been enrolled by Order No. 3032/01.12.2021 of the Rector of the South-West University “Neofit Rilski” as a self-study PhD student at the Department of Sociology at the Faculty of Philosophy of the South-West University “Neofit Rilski” in the field of Higher education 3. Social Sciences, Economics and Law, *Professional field 3.1. Sociology, Anthropology and Cultural Sciences*, doctoral program in “Sociology”.

She has successfully passed the PhD student examinations stipulated in the individual plan and has been given the opportunity to defend her dissertation (Rector’s order for PhD completion No. 2828/29.11.2024).

2. Relevance of the topic

Achieving gender equality in the labor market continues to be a priority for a number of countries. A report by the Bank of America (BoFA), which is published in Bulgarian media in 2023, notes that women in developing countries are the most vulnerable, but there are still differences in the salaries of men and women for the same work everywhere, even in the richest economies in the world.

According to data from a survey conducted in Israel in 2023, about 67% of men aged 15 and over participate in the labor force, while the share of women is lower – just over 60%.

These results show that the state of Israel is also facing the issue of gender equality in the labor market.

The problem studied in the dissertation concerns the participation of a specific social group in the labor market – Arab-Israeli women. The review of the participation of Jewish and Arab women in the labor force of Israel in the period 1955–2017, shows that the share of Jewish women is very high, while that of Arab women is very low. In addition, according to a report by the Bank of Israel for November and December 2023, the employment rate of Arab women is the lowest among social groups in Israel and their average salary is also very low. From the data presented in this way, it follows that the topic of the dissertation is particularly relevant and of key importance.

3. Knowledge of the problem

The PhD student Redan Abu Ahmad has an in-depth knowledge of the research problem. The literature used is well selected. It consists of 145 sources, of which 58 are in Hebrew and 87 in English. The bibliography cited covers 10 pages (from page 156 to page 165).

4. Methodology of the study

The empirical research conducted independently by the author is very impressive. Redan Abu Ahmad used both quantitative and qualitative methods. The dissertation presents results from: 1) A non-representative quantitative survey conducted among 620 Arab-Israeli women; 2) In-depth interviews with 15 Arab businesswomen aged between 25 and 58, who own small or medium-sized businesses; 3) Three focus groups with a total of 19 Arab-Israeli women and 4) Six observations conducted between October 2023 and December 2023. The developed toolkit is contained in the appendices

The combined use of several methods allows for a more in-depth study of the research problem. By applying a sociological approach, the author manages to achieve the stated goal of the dissertation, namely to study the factors that influence the integration of Arab women into the labor market in Israel and to seek ways to increase their participation in the workforce.

5. Characteristics of the doctoral thesis and scientific contributions

The dissertation is 184 pages long and consists of an introduction, three chapters, a bibliography and five appendices. The introduction contains the main elements typical of a dissertation study. The first chapter is entitled “Literature Review and Methodology”. The title of this chapter does not indicate very clearly both the emphases placed in it and the problems

discussed. It includes various issues related to feminism, gender equality in the labor market, women's employment in the Arab world, the place of women in Israeli society, the labor rights of Israeli women, the education as a factor for Arab-Israeli's women participation in the labor market, and others. A separate subsection presents the applied methodology. The second chapter "Problems in Promoting Arab-Israeli Women in the Labor Market: National and Local Dimensions" examines the employment of Arab women in Israel, the challenges facing their integration into the labor market, as well as the specifics of female entrepreneurship. The third chapter, entitled "Results", contains an analysis of the factors influencing the participation of Arab-Israeli women in the workforce. For this purpose, the results of the empirical research conducted independently by the author are also presented. The text presents the following main conclusions:

- "Education is unequivocally viewed as the key to success that legitimizes and aids the process of integration into the labor market, and education influences women's awareness and motivation.
- The availability of kindergartens is seen as allowing a solution and good response to women's responsibility for raising children.
- Government policy is seen as a key factor when efforts should target education, advice and guidance, indeed 'mediating' between women's desire to work and their motivation.
- Practices before ideas: it appears that the commonality to the different understandings is that solution factors should be practical".

The approach in studying the labor integration of Arab women in Israel is good and allows the above conclusions to be formulated by the author. I share the understanding of the key role of education in this integration process. The results achieved give me grounds to accept in general the self-assessment of the scientific and applied scientific contributions made.

6. Publications and personal contribution of the PhD student

Three publications on the topic of the doctoral thesis have been presented. There is a purposefulness in the doctoral research and an attempt to analyze the factors influencing the integration of Arab women into the labor market in Israel. I cannot ascertain the presence of plagiarism in the publications.

7. Abstract of the dissertation

The abstract of the dissertation correctly reflects the content of the dissertation. The structure of the dissertation (“PhD Thesis Contents”) is also included in the abstract of the dissertation. The only thing missing in the abstract of the dissertation is its own content. Furthermore, it could be a little shorter and formatted according to established standards.

8. Critical comments and recommendations

I have the following critical comments and recommendations:

1. The structure of the dissertation should be clearer and more logical;
2. The methodology is contained in the introduction, which precludes the need to represent it in the first chapter of the dissertation;
3. There is no clearly specified conclusion chapter with the main results of the dissertation research.

9. Conclusion

The dissertation entitled “The Integration of Arab women in the Labor market in the State of Israel” contains scientific and applied research results that represent an original contribution to science and meets the requirements of the Act on Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ADASRB), the Regulations for the Implementation of ADASBR and the Internal Rules for the Development of Academic Staff at the South-West University “Neofit Rilski”. I give a *positive assessment* of the doctoral thesis and *propose to the scientific jury to award its author Redan Abu Ahmad the Educational and Scientific degree “Doctor”* in the field of Higher education 3. Social sciences, Economics and Law, *Professional field 3.1. Sociology, Anthropology and Cultural Sciences*, doctoral program in “Sociology”.

10.02.2024
Blagoevgrad

Written by:
Assoc. Prof. Petrana Stoykova, PhD